

POSTANOWIENIE

Dnia 26 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Łodko

w sprawie z powództwa G. Spółki Akcyjnej w W.
przeciwko Z. P. , M. P. i T. P.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 26 kwietnia 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej pozwanych – M. P. i T. P.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 13 grudnia 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. nie obciąża powodów kosztami postępowania kasacyjnego;**
- 3. oddala wniosek radcy prawnego K. I. o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej powodom z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w O. wyrokiem z dnia 4 marca 2019 r. uwzględnił powództwo (...) Bank S.A. w W. i zasądził od pozwanego Z. P. kwotę 359 395,06 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie oraz od pozwanych M. P. i T. P. solidarnie kwotę 359 395,06 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, którą rozłożył na 378 rat ustalając, że odpowiedzialność wszystkich pozwanych w zakresie

zasądzonego świadczenia ma charakter solidarny. Podstawą roszczenia była umowa o kredyt hipoteczny z dnia 11 grudnia 2009 r.

Apelacje wniesione przez obie strony, Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 13 grudnia 2019 r. oddalił. Skargę kasacyjną od tego wyroku wnieśli pozwani M. P. i T. P. zarzucając naruszenie prawa materialnego, tj.: art. 58 § 1, § 2 oraz § 3 polegający na niezastosowaniu tego przepisu. W ramach naruszonych przepisów postępowania w sposób, który miał istotny wpływ na wynik sprawy skarżący wskazali art. 233 § 1 i § 2 k.p.c. oraz art. 232, zdanie drugie k.p.c. Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, na podstawie art. 398⁹ k.p.c. skarżący powołali się na wystąpienie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, potrzebę wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości oraz oczywistą zasadność skargi.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK (...)). Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1- 4 k.p.c. okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania.

Wskazanie zagadnienia prawnego, w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej, powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. W judykaturze przyjmuje się, że powinno ono przybrać postać porównywalną z formułowaniem zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, o którym stanowi art. 390

§ 1 k.p.c. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie - wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Sformułowane zagadnienie winno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudence i prawa pozytywnego. Jego wyjaśnienie powinno być niezbędne dla rozstrzygnięcia danej sprawy i pozostawać w związku z podstawą faktyczną i prawną wyroku. Problem ten musi mieć jednak charakter uniwersalny, tzn. jego rozwiązanie powinno służyć rozstrzygnięciu innych podobnych spraw. Istotne zagadnienie prawne należy postawić w sposób tak ogólny i abstrakcyjny, aby mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego (zob. postanowienia SN: z 3 lutego 2012 r. II UK 271/11; z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14; z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14). Lakonicznie uzasadniony wniosek o przyjęcia skargi do rozpoznania tych wymagań nie spełnia. Ponadto wymaga podkreślenia, że na samym wstępie uzasadnienia wniosku, autor skargi kasacyjnej mylnie zakłada, że skarga wymaga przyjęcia już tylko z tego względu, że sprawy ze skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego nie często trafiają do Sądu Najwyższego, mimo, że przedmiotowa sprawa nie dotyczy wyroku sądu polubownego.

Ponadto wskazane przez skarżących zagadnienie prawne nie może być uznane za istotne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., albowiem rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których jest mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Wystąpienie istotnego zagadnienia prawnego, skarżący uzasadniali omówieniem instytucji nieważności czynności prawnej ze względu na jej sprzeczność z ustawą

albo mająca na celu jej obejście. Lakoniczne uzasadnienie wystąpienia tej podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej, zawiera się w jednym zdaniu, że decyzja pozwanych o zawarciu umowy kredytowej była podjęta wskutek groźby i podstępu, na skutek czego zobowiązania syna stały się zobowiązaniami pozwanych, co ma uzasadniać zarzut nieważności umowy w oparciu „o przepisy KC o wadach oświadczeń woli. Z utrwalonych poglądów judykatury wynika, że zagadnienie prawne powinno zostać sformułowane z przytoczeniem przepisów prawa oraz argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, albo ze wskazaniem, że nie zostało ono jeszcze rozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy (postanowienia SN: z 23.05.2018 r., I CSK 33/18; z 22.05.2018 r., I CSK 23/18; z 29.04.2016 r., I CSK 641/15). Musi przy tym chodzić o zagadnienie nowe, dotychczas nierozpatrywane w judykaturze, które zarazem ma znaczenie dla rozpoznania wniesionej skargi kasacyjnej oraz innych podobnych spraw (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01; z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16). Skarżący nie zawarli takiej analizy w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania. Powołując się na nieważność czynności prawnej, na podstawie art. 58 § 1 k.c., uzasadnienie takiego skutku wywodził ze złożenia oświadczenia woli na skutek groźby i podstępu. Skutkiem złożenia oświadczenia woli pod wpływem błędu lub groźby jest możliwość uchylenia się przez wadliwie oświadczającego od skutków oświadczenia, co oznacza, że do czasu tego uchylenia się wadliwe oświadczenie pozostaje w mocy i jest ważną i skuteczną czynnością prawną. W wyniku uchylenia się od skutków wadliwego oświadczenia, traci ono moc (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 6 marca 1967 r., III CZP 7/67; wyroki Sądu Najwyższego: z 12 marca 2002 r., IV CKN 827/00 i z 12 października 2017 r., IV CSK 705/16), chyba że czynność prawna jest w całości nieważna ze względu na sprzeczność z ustawą albo z zasadami współżycia społecznego i wówczas zbędne jest uchylenie się od skutków oświadczenia woli (wyrok Sądu Najwyższego z 5 lipca 2000 r., I CKN 291/00). Z powołanych względów, przedstawione zagadnienie prawne nie spełnia powołanych wymagań.

Powołanie się w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na poważne wątpliwości interpretacyjne - art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

- zakłada nie tylko wskazanie przepisu prawa i stwierdzenie, że - w ocenie skarżącego - wywołuje on wątpliwości. Konieczne jest również wykazanie, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, wyjaśnienie na czym one polegają, ich uzasadnienie, a także wskazanie rozbieżnych wariantów interpretacyjnych, z odwołaniem się do dotychczasowych poglądów orzecznictwa i dostępnego piśmiennictwa. Jeżeli konkretny przepis był już przedmiotem wykładni w judykaturze, a interpretacja ta jest w ocenie skarżącego nieuzasadniona, nieodzowne jest również przedstawienie racji, które przemawiają za zmianą dotychczasowej linii interpretacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 571/17, LEX nr 2497706). W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2018 r., I CSK 19/18, LEX nr 2507107). Skarżący nie wskazali o wykładnię, których konkretnie przepisów prawa wnoszą. Nie jest rolą Sądu Najwyższego domyślanie się, które przepisy prawa zdaniem autora skargi budzą wątpliwości. Sformułowane przez wnioskodawcę zagadnienie prawne nie spełnia wymagań, przemawiających za przyjęciem stanowiska skarżącego.

Formułując wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. podkreślenia wymaga, że oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej jej treści skargi i bez pogłębionej analizy i jurydycznych dociekań w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Skarżący, powołując się na tę przesłankę powinien wykazać oczywistą zasadność skargi kasacyjnej przejawiającą się kwalifikowanym charakterem naruszenia przepisów prawa, tj. że zasadność skargi kasacyjnej jest oczywista, a więc dostrzegalna *prima vista* oraz że każdy prawnik bez przeprowadzania wnikliwej analizy powinien dojść do wniosku, że zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe (postanowienie Sądu Najwyższego z 15 lipca 2015 r., IV CSK 17/15). Skarżący nie przedstawili stosowanego uzasadnienia jurydycznego na poparcie tezy o oczywistej zasadności ich skargi kasacyjnej. Samo stwierdzenie, iż skarga kasacyjna jest oczywiście

uzasadniona, gdyż wynika to z zarzutów zawartych w podstawach skargi kasacyjnej oraz z ich uzasadnienia, uznać należy za dalece niewystarczające.

Wymienione przez skarżącego podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zachodzą jak również okoliczności sprawy nie wskazują, aby zachodziły inne podstawy przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

O kosztach postępowania Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c.

Zgodnie z § 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2016 r. poz. 1715 ze zm.) oświadczenie, iż opłaty nie zostały zapłacone w całości lub w części, stanowi element konstrukcyjny wniosku i powinno być wyraźnie sformułowane. Brak takiego oświadczenia wywołuje skutki materialnoprawne polegające na utracie prawa do wynagrodzenia (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 lutego 2018 r., III CSK 273/17).

Z tych względów, Sąd Najwyższy oddalił wniosek rady prawnego K.I. o przyznanie kosztów pomocy prawnej udzielonej powodom z urzędu.